

NANETTE VAN MOURIK

Prettig blijven wonen

6e, geheel herziene druk, september 2020

Copyright 2020 © Consumentenbond, Den Haag

Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden

Inlichtingen: Consumentenbond

Auteur: Nanette van Mourik

Verder werkte mee: Erik Bassant (hoofdstuk 5)

Eindredactie: Dieneke Hengeveld, Else Meijer

Grafische verzorging: PUUR Publishers, Utrecht

Foto's: iStock, Shutterstock

ISBN 978 90 5951 4614

NUR 748

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden. Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet)fouten of onvolledigheden. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoud

Inleiding	9
1 Blijven of verhuizen?	11
1.1 Kan ik in mijn eigen woning blijven?	12
1.1a De omgeving	12
1.1b Het huis	15
1.2 Verhuizen.....	20
1.2a Woningmarkt voor senioren	21
1.2b Nieuw of bestaand?	23
1.2c Van koop naar huur?	24
1.2d Van huis naar appartement?.....	25
1.2e Verlanglijst	30
2 In de eigen woning blijven	31
2.1 Een veilig huis.....	32
2.1a Inbrekers	32
2.1b Niet meer vallen.....	34
2.1c Brand	37
2.2 Slimme techniek.....	38
2.2a Beveiliging	38
2.2b Comfort en veiligheid	39
2.2c Tevreden maar prijzig	40
2.3 Verbouwing financieren	41
2.3a Eigen geld eerst.....	41
2.3b Persoonlijke lening.....	42
2.3c Hypothecaire lening	43
2.3d Persoonlijke of hypothecaire lening?	45
2.3e Fiscale aftrekbaarheid	47
2.3f Subsidies en leningen	47

2.4	De mensen rond een verbouwing	51
2.4a	Architect.....	52
2.4b	Aannemer	53
2.4c	Gemeente.....	59
2.4d	Verhuurder	61
2.5	Zelf klussen	62
2.6	Overwaarde benutten	62
2.6a	Opnieuw een hypotheek afsluiten.....	62
2.6b	Een opeethypotheek.....	64
2.6c	Huur je eigen huis	65
2.6d	Lenen bij de overheid.....	65
2.6e	Kleiner gaan wonen	66
3	Verhuizen	67
3.1	Kopen of huren?	68
3.2	Huren	69
3.2a	Huren via een corporatie.....	69
3.2b	Huren in de particuliere sector	73
3.2c	Sociale huurwoningen.....	74
3.2d	Huurwoningen in de vrije sector.....	77
3.2e	Huurbescherming.....	78
3.3	Een andere koopwoning vinden	78
3.3a	Bestaande woning.....	78
3.3b	Nieuwbouw.....	80
3.3c	WoonKeur – de levensloopbestendige woning.....	82
3.3d	Makelaar.....	83
3.3e	Zelf je woning verkopen	87
3.3f	Zelf een woning kopen	88
3.4	Nieuwe koopwoning financieren	89
3.4a	Eigen geld.....	89
3.4b	Persoonlijke lening of doorlopend krediet.....	90
3.4c	Hypothecaire lening	90
3.4d	Fiscale aftrekbaarheid	93
3.5	Nieuw huis op eigen grond	95
3.5a	Struikelblokken.....	96
3.5b	Fasen.....	97
3.5c	Financieringsrisico's.....	101
3.5d	Aansluiten.....	102

4	Beschut wonen	103
4.1	Nieuwe woonvormen	104
4.2	Levensloopbestendige woning	106
4.3	Kangoeroewoning	107
	4.3a Juridische aspecten	108
	4.3b Financiering	109
	4.3c Ontwerp	109
4.4	Mantelzorgwoning	110
4.5	Hofjes	112
4.6	Woongroep	112
	4.6a Kopen of huren?	113
	4.6b Aansluiten bij bestaande woongroep	114
4.7	Woonservicegebied	115
4.8	Serviceflat.....	116
	4.8a Grote verschillen.....	117
	4.8b Aanbod.....	117
4.9	Aanleunwoning, wooncentrum en clusterwoning.....	117
4.10	Woonzorgcomplex	119
5	Een helpende hand	121
5.1	Verskillende hulproutes.....	122
5.2	Zelf hulp regelen	123
	5.2a Mantelzorg	123
	5.2b De 'witte' werkster	124
	5.2c Hulp van vrijwilligers.....	125
	5.2d Welzijnsvoorzieningen en ouderenverenigingen.....	125
	5.2e Maaltijdservice.....	126
	5.2f Zorgdiensten.....	127
5.3	Meer hulp nodig?.....	128
	5.3a Ondersteuning vanuit gemeente.....	129
	5.3b Persoonlijke verzorging en verpleging.....	131
	5.3c Intensieve zorg en toezicht.....	132
	5.3d Persoonsgebonden budget of in natura?.....	134
	5.3e Zorg in natura	135
	5.3f Persoonsgebonden budget (pgb).....	135
5.4	Soorten zorg	139
	5.4a Medische hulp	139
	5.4b Huishoudelijke hulp	141

5.4c	Woningaanpassing	142
5.4d	Individuele begeleiding	143
5.4e	Dagbesteding	143
5.4f	Mobiel blijven	143
	Checklist woonwensen.....	148
	Handige websites	151
	Register	155

Inleiding

De gouden jaren worden ze wel genoemd, de jaren na ons 60e. We mogen dan zo langzamerhand op onze welverdiende lauweren gaan rusten. Genieten van het huis en de tuin waarvoor we zo lang hebben gewerkt. We zijn levenswijs en niet zo gemakkelijk meer van ons stuk te brengen.

Met de pensioendatum in zicht, hebben we weer meer vrije tijd en over het algemeen ook de financiële middelen om daar optimaal van te kunnen genieten. Niets hoeft en niets moet; onze tijd is aan ons. Een goed gevoel.

Maar ouder worden heeft ook een lastige kant. Ons lichaam wordt strammer, bewegen gaat soms moeilijk en van een ziekte zijn we niet zomaar weer hersteld. Op zo'n moment kunnen we wel wat hulp gebruiken, ook in ons eigen huis. Verreweg de meeste senioren blijven het liefst zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Het beleid van de Nederlandse overheid is hier de laatste jaren ook sterk op gericht, dat valt terug te zien in initiatieven, zorgbeleid en subsidies. Wonen en intensieve zorg worden steeds meer gescheiden.

Het is goed om – ook als je nu nog fit en gezond bent – erbij stil te staan dat je woonwensen met de jaren kunnen veranderen. Daarop is te anticiperen door nu vast na te denken over de mogelijkheden om tot op hoge leeftijd zelfstandig in de eigen woning te kunnen blijven. Misschien zijn daarvoor aanpassingen aan de woning nodig of wellicht is op termijn een ander huis een betere optie. Die woning kun je misschien wel zelf laten bouwen. Hoe dan ook, er zijn nu al diverse maatregelen te nemen, zodat je straks net zo prettig leeft als nu.

Dit boek is speciaal geschreven voor de senior die, al dan niet met wat hulp, zelfstandig woont en dat graag zo wil houden. Het bevat brede en praktische informatie over de mogelijkheden om nu en later 'op maat' te wonen. Met tips, nuttige websites en een praktische checklist om de eigen situatie in kaart te brengen en te beoordelen.

Het eerste hoofdstuk gaat over de keus tussen in het eigen huis blijven of verhuizen. Van welke factoren is die keus afhankelijk? Waarop moet je allemaal letten? In hoofdstuk 2 gaan we uitgebreid in op in je eigen huis blijven wonen. Zijn er aanpassingen nodig? Zo ja, hoe regel je dat en wat kost dat? Kom je wellicht in aanmerking voor subsidies?

Je kunt natuurlijk ook tot de conclusie komen dat je liever verhuist. In hoofdstuk 3 staat alles over het vinden van een nieuw, geschikt huis of appartement. We geven informatie over het aanbod van zowel huur- als koopwoningen en we gaan in op de kosten van een verhuizing. Ook het kopen van een kavel en het bouwen van een huis op eigen grond komt aan bod. In hoofdstuk 4 gaan we in op de vele vormen van 'beschut wonen': van hofjes en woongroepen tot aan levensloopbestendige woningen en de serviceflat toe.

Na deze vier hoofdstukken die puur over het wonen gaan, sluiten we af met een overzicht van de zorg en hulp(middelen) die we in ons land kunnen krijgen om ervoor te zorgen dat we zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Verder komen in hoofdstuk 5 onder meer de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) aan bod: wat je ervan mag verwachten, waar je hiervoor moet zijn en hoe het met de kosten staat. Daarnaast gaan we in op het persoonsgebonden budget (pgb) en de hulp van vrijwilligers en particuliere zorgdiensten.

Aan het einde van het boek is een praktische checklist voor de woning en woonomgeving te vinden en een lijst met handige websites om de geboden informatie desgewenst nog extra uit te diepen.

Nanette van Mourik is historicus en heeft een eigen communicatiebureau. Ze werkte tien jaar voor de Consumentenbond als fondsuitgever en hoofdredacteur van diverse bladen. Duurzaamheid is een van haar aandachtsgebieden.

1

Blijven of verhuizen?

Wat wordt het? In de eigen woning blijven of verhuizen? En in het laatste geval: ga je dan kopen of huren en zoek je een huis of een appartement? In dit hoofdstuk geven we basisinformatie voor het maken van je woonkeus voor de langere termijn.

1.1 Kan ik in mijn eigen woning blijven?

Waarschijnlijk wil je het liefst zo lang mogelijk in je eigen huis blijven wonen. De vraag is daarom vooral: is de woning daarvoor op de lange termijn wel geschikt? Dit is niet alleen afhankelijk van de kwaliteit van het huis. De woonomgeving is minstens zo belangrijk. Ook de mogelijkheden om de woning aan veranderende woonwensen aan te passen, zijn van invloed op deze beslissing.

In deze paragraaf geven we een reeks overwegingen mee, waarmee je zowel je woonomgeving als je huis kritisch onder de loep kunt nemen. Deze aandachtspunten vind je op hoofdzaken terug in de 'Checklist woonwensen' achter in dit boek.

Als je op dit moment huurt, is deze informatie ook bruikbaar om een goed beeld te krijgen van de geschiktheid van je huurwoning op de langere termijn.

tip

Checklist woonwensen downloaden

Op geldgids.nu/woonwensen is de checklist woonwensen ook te downloaden als invulbare pdf.

1.1a De omgeving

Als je ouder wordt, wordt het steeds belangrijker dat voorzieningen waarvan je veel gebruikmaakt, zoals de supermarkt en zorgvoorzieningen, op loopafstand te vinden zijn. Daarnaast zal de veiligheid van de woonomgeving een steeds belangrijkere rol gaan spelen. Je moet, als je straks wellicht wat minder mobiel bent, veilig kunnen fietsen en wandelen in je buurt en je er ook 's avonds prettig voelen.

Verder moet je je realiseren dat het, als je straks (nog) meer tijd voor jezelf hebt, handig is om sociale contacten in de buurt te hebben. En wellicht wil je dan ook wat vaker naar het theater, de bioscoop, andere culturele evenementen of restaurants. Dan is het heel prettig als deze voorzieningen goed bereikbaar zijn. Op al deze aspecten gaan we wat dieper in. Bij sommige zaken zul je nu wellicht je wenkbrauwen fronsen, maar mogelijk denk je hier in de toekomst anders over.

Winkels en boodschappen

Als je ouder wordt, neemt de kans toe dat je minder ver kunt lopen of fietsen. Zijn de winkels voor de dagelijkse boodschappen eenvoudig te voet te bereiken? En – hoewel je waarschijnlijk ook online bankiert – is er een pinautomaat in de buurt? Tien minuten lopen (zo'n 500 meter vanaf de woning) is een redelijke afstand voor deze voorzieningen. Maar woon je verder van deze voorzieningen,

dan is er tegenwoordig nog geen man overboord. De laatste jaren is het heel gewoon geworden om je boodschappen online te doen. Alle grote supermarkten hebben een thuisbezorgservice en de meeste kleinere buurtsupers – die helaas steeds schaarser worden – hadden dit altijd al. Maar ook met de gemakkelijke verspakketten waarin alle ingrediënten al voor je zijn verzameld, zet je een behoorlijk gezonde maaltijd op tafel. Daarnaast zijn er ook de maaltijdbezorgers als thuisbezorgd.nl, deliveroo.nl en foodora.nl die prima eten aan huis bezorgen. Meer hierover staat in par. 5.2e.

Openbaar vervoer

Natuurlijk kun je je verplaatsen per auto. Maar niet iedereen heeft of wil er één en het zou kunnen dat je je niet meer zo zeker voelt in het verkeer. Daarom: is er een halte voor openbaar vervoer in de buurt? Hoe zit het met de frequentie van en de veiligheid op de lijnen die daar stoppen? Is er een goed en snel bereikbaar NS-station in je woonplaats?

Woon je erg prettig, maar laat het openbaar vervoer wat te wensen over, dan kun je – als je portemonnee dat toelaat – een taxi nemen. Valys-vervoer en de regio-taxi zijn voordelige dan wel kosteloze alternatieven voor de ‘gewone’ taxi (zie par. 5.4f). Dat geldt ook voor de diensten van Uber. Daarvoor moet je wel eerst een app installeren op je mobiel.

Zorgvoorzieningen

Zijn er een apotheek en een huisarts in de buurt? Of misschien een medisch centrum (waar in ieder geval een huisarts, tandarts en fysiotherapeut zijn gevestigd)? Uiteraard komt de arts in noodgevallen bij je thuis en heeft de apotheek meestal een bezorgservice, maar toch is het prettig om ze dichtbij te hebben, niet verder dan een kwartier lopen.

Recreatie en vrijetijdsbesteding

Zijn er in de buurt voldoende zaken die je interesseren? Denk hierbij niet alleen aan allerlei activiteiten in club- of groepsverband of aan cursussen die je zou willen volgen, maar ook aan de aanwezigheid en/of bereikbaarheid van een gezellig stadscentrum, een theater, bioscoop, bibliotheek, en andere culturele voorzieningen.

Hoe zit het met het groen in de buurt? Is er een park waar je aangenaam kunt vertoeven? Ben je snel en gemakkelijk in een omgeving waar je mooie fietstochtjes kunt maken, fijn kunt uitwaaien, lekker op een terrasje kunt zitten of op een andere manier van de omgeving kunt genieten? Zijn er in de omgeving veel hoogteverschillen? Voor wie minder goed uit de voeten kan, kunnen hoogteverschillen flink tegenvallen.

Sociale contacten

Eenzaamheid is een groot probleem onder ouderen. Bedenk dat je werkkring op termijn wegvalt en dat je dan veel meer vrije tijd hebt. Hierdoor zal je sociale netwerk (buren, vrienden en familie) nog belangrijker worden. Niet alleen omdat het heel prettig is om samen met een vriend(in) of een groep vrienden allerlei dingen te doen, maar ook om op terug te kunnen vallen als je daar behoefte aan hebt. Heb je dit netwerk al in de buurt, dan is dat een heel belangrijk pluspunt; je hoeft het dan alleen te onderhouden. Is dit niet het geval of wonen je familie en vrienden (te) ver weg, dan kun je je netwerk via deelname aan allerlei activiteiten in club- of groepsverband uitbreiden. Denk aan sportclubs, schaak- en kaartclubs, toneel-, muziek- en zangverenigingen, leesclubs, eetclubs enzovoort. De gemeente kan je informeren over alles wat er in je buurt te doen is.

Veiligheid

Kun je in je buurt goed en veilig oversteken? Zijn er voldoende en goed onderhouden wandel- en fietspaden? Is er voldoende straatverlichting? Voel je je over het algemeen veilig? Let bijvoorbeeld ook op verlaagde trottoirbanden voor als je later een rollator, rolstoel of scootmobiel nodig hebt.

Digitaal loket gemeenten

Ben je ontevreden over de (verkeerstechnische) veiligheid in de buurt, de hoeveelheid straatverlichting, de hoeveelheid en plaats van bushaltes, de frequentie van en de veiligheid op de lijnen of het onderhoud van fiets- en wandelpaden, parken en andere groenvoorzieningen?

Dan hoef je dat niet zonder meer als een gegeven te beschouwen. Je kunt, wellicht in samenwerking met de verhuurder, de vereniging van eigenaren of andere buurtbewoners, proberen om bij de gemeente aandacht voor zulke knelpunten te vragen.

Spreek de betreffende wethouder in je gemeente of stadsdeel aan als je een verbetering wenst. Vooral in gemeenten waar senioren een aanzienlijk deel van de bevolking uitmaken, kan dit resultaat hebben. Je zult meestal wel over geduld moeten beschikken. De meeste gemeenten hebben een speciaal (digitaal) loket waar je meldingen over de veiligheid of gemeentelijke voorzieningen kunt doen.

1.1b Het huis

Van buurtniveau zoomen we in op het huis. Hoe geschikt is het op de lange termijn? En is het geschikt te maken?

Veiligheid

Met veiligheid wordt niet alleen bedoeld dat je huis optimaal beveiligd is tegen inbraak, maar ook dat de kans op ongelukken zo klein mogelijk is.

Woon je in een flatgebouw of appartementencomplex, kijk dan eens kritisch naar de entree (toegangsdeur en centrale hal), het trappenhuis en de eventuele galerijen of verdiepingshallen. Zijn ze goed verlicht?

De trappen en galerijen moeten stroef zijn (maar ook weer niet te stroef), om de kans op uitglijden zo klein mogelijk te maken. Heeft de trap leuningen aan beide zijden? Is hij recht en zonder bochten? Zijn de treden goed zichtbaar, bijvoorbeeld door een reflecterende markering of afstekende kleuren? Zijn de treden diep genoeg, zodat je je voet er volledig op kunt neerzetten? Is de centrale toegangsdeur afsluitbaar? Kun je via een deurtelefoon praten met degene die aanbelt? Is die persoon via een video te zien?

In de eigen woning kun je, om te beginnen, kijken of er een goede verlichting is in alle ruimten. Is er een buitenlamp bij de voordeur?

Te gladde vloeren waarop je kunt uitglijden zijn gevaarlijk. Een antisliplaag op de vloer kan dit euvel verhelpen. Verder zijn hoogteverschillen tussen de verschillende ruimten in huis onwenselijk, evenals alle drempels hoger dan 2 cm. Als je ouder wordt en minder goed ter been, struikel je sneller over een drempel en loop je bovendien meer kans op een botbreuk. Ook moeten jijzelf en je bezoek zich zonder obstakels door het huis kunnen bewegen, op termijn wellicht met een rolstoel. Meer over het beperken van het risico van een val geven we in par. 2.1b. Kijk ook eens kritisch naar de badkamer: heeft deze een aparte douche of alleen een douche in het bad? Is er voldoende ruimte om zo'n aparte douche of een inloopdouche te realiseren, zodat je je gemakkelijk kunt bewegen, eventueel ook in een rolstoel? Zou een grotere badkamer eventueel te realiseren zijn ten koste van (een deel van) een aangrenzende ruimte? Ook is een thermostaatkraan aan te bevelen, zodat je in één keer de juiste temperatuur te pakken hebt. Zijn er voldoende ventilatiemogelijkheden in de badkamer? Zijn de muren van de badkamer stevig genoeg om handgrepen te kunnen monteren? Denk ook aan een verhoogd toilet en mogelijkheden om handgrepen naast de toiletpot te monteren.

Hoe staat het met de keuken? Kun je gemakkelijk bij alle kastjes en planken (zowel bij het reiken als bij het bukken)? Is er links en rechts naast het kookgedeelte voldoende ruimte om (zware) pannen weg te zetten?

Verder is het verstandig om na te gaan of er voldoende stopcontacten zijn, zodat eventuele verlengsnoeren waarover je kunt struikelen (nagenoeg) overbodig wor-

den. Zitten die stopcontacten en de lichtsakelaars op reikhoogte? Zijn ramen, zonwering en ventilatieroosters gemakkelijk te bedienen? Dus zonder dat je veel kracht nodig hebt of bijvoorbeeld op een stoel moet klimmen.

Communicatiemiddelen in huis zijn prettig, maar ook handig om in geval van nood iemand te kunnen waarschuwen, eventueel vanuit bed. Heb je een mobiele telefoon die je altijd bij je kunt dragen? Ben je al lid van een WhatsApp-groep van familie of bureu en is er een alarmsysteem geïnstalleerd? Er bestaan alarmknoppen die je op je lichaam draagt in de vorm van een halsketting of een horloge of als apparaatje voor in je broekzak. Naar schatting 270.000 tot 300.000 mensen maken hier gebruik van. Hiermee kun je alarm slaan en met iemand praten zonder dat je de telefoon hoeft te pakken. Op die manier kun je ook brand en inbraak melden (zie ook par. 2.1b).

WoonKeur-certificaat

WoonKeur is een certificaat voor goede woon-technische kwaliteit. WoonKeur wordt afgegeven door SKW Certificatie aan woningen die goede gebruikskwaliteit, toegankelijkheid, flexibiliteit en aanpasbaarheid bezitten. Een belangrijk aspect voor senioren is dat een WoonKeur-woning levensloopbestendig is. Dus dat je als je als senior iets gaat mankeren, om die reden niet gedwongen hoeft te verhuizen. Er is een eisenpakket voor nieuwbouwwoningen en een apart eisenpakket voor bestaande woningen. De eisen voor bestaande woningen gelden voor woningen ouder dan 10 jaar.

WoonKeur bestaat uit een basispakket, eventueel aan te vullen met een Pluspakket Wonen met Zorg (zie ook par. 3.3c).

Ga voor meer informatie naar skw-certificatie.nl/woonkeur.

De wetenschap dat je je woning optimaal hebt beveiligd tegen inbraak, zal je gevoel van veiligheid aanzienlijk verhogen. Ga daarom na of je huis in aanmerking kan komen voor het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW, politiekeurmerk.nl, zie par. 2.1a). De kans op inbraak in een woning met een keurmerk is gemiddeld 50% lager dan in een woning zonder keurmerk, zo blijkt uit diverse onderzoeken. Bij woningen met zeer gedateerd hang- en sluitwerk kan de winst zelfs tot 90% oplopen. Op politiekeurmerk.nl staan ook andere tips om inbraken te voorkomen.

Wooncomfort

Zeker als je wat ouder wordt, moet je comfortabel in huis kunnen leven en bewegen. Je zult dus andere eisen aan je wooncomfort stellen dan je nu doet. Vooral de grootte en de indeling van de woning zijn daarbij van belang. Verder is het comfort afhankelijk van de mate waarin en de wijze waarop je het klimaat in de woning kunt beïnvloeden.

Extra comfort betekent bij een appartement bijvoorbeeld de aanwezigheid van een lift, maar ook enkele zitjes in de entreehal en een zitje in de lift zelf zorgen voor meer comfort. Beoordeel zelf hoeveel woonruimte je prettig vindt: de een heeft aan twee kamers genoeg, de ander vindt vier kamers een absoluut minimum.

Op termijn is het prettig als je niet meer zo vaak trap op, trap af hoeft. Veruit ideaal is het dan ook om hal, woonkamer, keuken, (hoofd)slaapkamer, badkamer en toilet op één verdieping te hebben. Is dit nu niet het geval, bekijk dan of er in de toekomst een traplift kan worden gemonteerd.

Hierbij geldt: hoe rechter de trap, hoe eenvoudiger (en dus goedkoper) de montage zal zijn. De trap moet breed genoeg zijn en ook beneden en boven aan de trap dient er voldoende ruimte te zijn. De kosten van een traplift zijn in principe fiscaal aftrekbaar.

Een prettigere, maar vaak veel duurdere oplossing is het realiseren van een slaapkamer en badkamer met toilet op de begane grond. Als je wat minder goed ter been wordt, is het verder erg gemakkelijk als het toilet niet te ver van de slaapkamer af ligt, zodat je 's nachts niet te ver hoeft te lopen.

Houd verder de looproutes in huis vrij van obstakels. De indeling van de woning is ideaal als je van de woonkamer direct in de keuken kunt komen, de woonkamer direct met de slaapkamer is verbonden en je vanuit de slaapkamer direct naar de badkamer kunt.

Voor een aangenaam binnenklimaat is een goed werkende centrale verwarming met een regelbare of slimme thermostaat in alle ruimten een must.

Verder is het prettig als je in of nabij de keuken plaats hebt voor een eettafel, zodat je niet ver met zware pannen of schalen hoeft te lopen. Beschik je over een balkon, terras of tuin waarin je met minimaal twee personen prettig en beschermt kunt zitten? Kijk ook eens kritisch naar de tuin; hoe arbeidsintensief is die? Je maakt het jezelf een stuk gemakkelijker als je in plaats van een gazon een of twee terrassen creëert met hier en daar een mooie, wat hogere bloembak die je gemakkelijk kunt verzorgen.

Overweeg in de borders vaste planten, die vergen een stuk minder onderhoud dan eenjarige soorten. Overigens kun je, als je zelf om welke reden dan ook minder aan het tuinonderhoud kunt doen, ook een vrijwilliger als tuinman inschakelen (zie par. 5.2c).

tip

Thuiskomen in een warm huis

Een *smart home* vol apparaten die verbonden zijn met internet, zodat jij er meer controle over hebt. Thuiskomen in een warm huis of op afstand praten met de pakketbezorger. De ontwikkelingen gaan supersnel, maar er zijn behoorlijk wat aandachtspunten bij de aanschaf en het (veilige) gebruik van deze producten.

Op consumentenbond.nl/smarthome lees je er meer over.

Toegankelijkheid

Hoe toegankelijk is je woning? Niet alleen voor jezelf op de langere termijn, maar ook voor mensen die nu al in een rolstoel of bijvoorbeeld een scootmobiel op bezoek willen komen? Woon je in een appartement, kun je dan de gemeenschappelijke ingang van je woning bereiken zonder dat je een trap op hoeft, zware deuren hoeft te openen of over hoge drempels moet stappen? Is de lift in het complex groot genoeg voor een rolstoel of scootmobiel? Als je in een portiekwoning woont: is de gemeenschappelijke trap niet te steil? Zijn de treden diep genoeg? Zijn de treden stroef genoeg? Kan in de gemeenschappelijke ruimte een traplift geplaatst worden? Ook de lift kan een obstakel zijn, met name in een wat ouder complex. Bekijk of de liftdeuren gemakkelijk te openen zijn, ook voor een rolstoelgebruiker, en of er voldoende tijd is om in en uit te stappen. Zitten de bedieningsknoppen op reikhoogte? Zijn de brievenbus, de deurbel en je huisnummer laag genoeg geplaatst? Is je toilet eventueel toegankelijk voor een rolstoel? En je badkamer? Zijn de vrije doorgangen van alle deuren in je huis wel breed genoeg (minimaal 85 cm) om iemand in een rolstoel toegang te verschaffen? Voor de rolstoeltoegankelijkheid van een woning gelden, naast drempelloosheid, allerlei minimumeisen voor de afmetingen van toilet, badkamer en de ruimte daaromheen. De rolstoeler moet immers goed kunnen manoeuvreren.